

Høringsinnspill til stortingsmeldingen "Fosterheim – en trygg heim å bu i" fra Norsk Fosterhjemsforening

Innledning

Vi befinner oss i en alvorlig situasjon med omtrent 250 barn og unge som står i fosterhjemskø. Samtidig kommer det frem av Fosterhjemsundersøkelsen 2024 at kun 25% av fosterforeldre kan tenke å ta på seg nye oppdrag, og bare 35% kan anbefale jobben videre. Med dette bakteppe er vi glade for regjeringens ambisjon om å gjøre fosterhjem til et trygt hjem å bo i, og å skape forutsigbare rammevilkår for å oppnå stabile fosterhjem. Foreningen er positive til mange av forslagene, og man er på riktig vei. Men man er ikke i mål: Mange barn i fosterhjem og fosterforeldre vil fremdeles oppleve utrygghet, da det på viktige områder fortsatt er fravær av rettighetsbaserte ordninger. Dette skaper uforutsigbarhet og dårlig samarbeid, som går ut over stabiliteten. Kommunene har stor variasjon i kompetanse og økonomi, og fosterforeldre har nærmest ingen rettigheter i barnevernssaken til å ivareta barnets beste.

Innspill

Retten til vern av familielivet i fosterhjemmet

- Melding favner en rekke viktige saker innen å styrke fosterhjemsomsorgen, men retten til familieliv i fosterfamilien er utelatt. Det er helt nødvendig å klargjøre dette for å styrke barnas rettsikkerhet. Mange barn i fosterhjem har langvarig botid i fosterhjemmet og sin tilhørighet der. EMK art 8 og grl §102 gir rett til vern av familieliv i fosterhjemmet, dette er ikke gitt innhold i norsk rett. Vi ber Stortinget om å be lovgiver angi kriterier i loven for når det anses foreligge et vernet familieliv og konkretisering av klare rettigheter. For å styrke barnas rettsikkerhet til vern av familielivet i fosterhjemmet, mener vi at fosterforeldre må ha prosessuelle rettigheter i barnets sak og har sendt innspill med forslag til departementet. [Se pkt 3.0 i høringsinnspill til Kvalitetsreform](#). Se også: <https://www.fosterhjemsforening.no/wp-content/uploads/2024/01/Oppsummering-lovforslag-til-nye-prosessuelle-rettigheter-fra-Norsk-Fosterhjemsforening.pdf>

Kap. 6 i meldingen: Stabilitet og forutsigbare rammer når barn bor i fosterhjem

- Avgjørelsesmyndighet: Foreningen er meget positiv til forslaget om at fosterforeldre i størst mulig grad skal kunne ta avgjørelser som vanlige foreldre, og få fullmakter fra barneverntjenesten. [Se pkt 2.2.1 i vårt høringsinnspill til Kvalitetsreformen](#).
- Klagerett på flyttevedtak: Vi er glade for at fosterforeldre gis ubetinget rett til å klage på flyttevedtak til annen omsorgsbasis. Men det er viktig for barn i fosterhjems rettsikkerhet at fosterforeldre også får rett til å klage på flyttevedtak som gjelder *tilbakeføring*. Når fosterforeldre står svakt, står også barnet svakt. Heller ikke fosterbarnet har klagerett på vedtak om tilbakeføring der barnet er under alder for partsrettigheter. «Stavanger saken» viser hvor svak rettsikkerhet barnet har: en 11 år gammel jente som hadde bodd nærmere 10 år i fosterhjem, ble mot sin vilje tilbakeført en far hun hadde hatt lite samvær med og ikke kjente. Barnets mening ble ikke tillagt vekt og kommunen sviktet ivaretagelse av barnets beste slik at saken ikke ble overprøvd i rettsapparatet. **Forslagene i fosterhjemsmeldingen og lovforslag som er fremmet i kvalitetsreform hindrer ikke nye saker som denne!** [Se pkt 2.2.3 i høringsinnspill til Kvalitetsreform](#).

- Avklaring av midlertidighet: Det er viktig å skape ro rundt omsorgssituasjonen og avklare midlertidigheten i fosterhjemsoppdraget, slik at barnet kan bruke sine krefter på å utvikle seg i stedet for å ikke vite hvor det skal høre til. Foreningen ønsker at det skal være en tidsramme for når barneverntjenesten senest skal vurdere andre tiltak for å skape ro og stabilitet for barnet. jf. ordningen i Sverige med to år. [Se pkt 2.3.1. i vårt høringsinnspill til Kvalitetsreform.](#)
- Tiltaket overføring av foreldreansvar støtter vi, men vilkår for å anvende dette må ikke være strenge, slik at de hjemmene som trenger det fortsatt må ha rett til støtte og oppfølging for barnets beste. [Se høringsinnspillet vårt til Kvalitetsreformen pkt 2.3.3.](#)

Kap. 7 i meldingen: Forutsigbare økonomiske rammer for fosterforeldre

- Rettslig forpliktende regelverk må på plass: Vi ønsker at Stortinget ber regjeringen lage regelverk som gir fosterforeldre klare juridiske rettigheter mht økonomiske rammevilkår og ytelser. Kun gjennom et rettslig forpliktende regelverk, skapes forutsigbare rammer for fosterhjemsoppdraget. Som kjent er det i dag store variasjoner mellom kommunene, og hensyn til innsparing kan være førende. Faglige anbefalinger er ikke juridisk bindende, og flere kommuner avviker da også fra disse. Et rettslig forpliktende regelverk vil gjøre klageadgangen til statsforvalter mer effektiv. Det må hensyntas at forpliktelsene i lov er et minimum, og at alle ordninger må skreddersys iht barnets beste og familiens behov samlet for stabilitet. [Se pkt 2.2.2. i vårt høringsinnspill til lovforslag til Kvalitetsreformen.](#) Utkast til lovforslag om at barneverntjenesten har plikt til å vurdere frikjøp og plikt til å yte godtgjøring og utgiftsdekning, angir ikke de nærmere betingelsene for hva man har krav på. Dette må klargjøres.
- Tjenestepensjon Foreningen er glad for at regjeringen har foreslått i loven at frikjøpte fosterforeldre skal kompenseres for tap av tjenestepensjon. Ordningen med tjenestepensjon skal ha som hensikt å sikre at fosterforeldre ikke taper økonomisk i forhold til den tjenestepensjon de ellers ville hatt i sin ordinære jobb. Også her må det konkretiseres i forskrift hva rettigheten skal bestå i så kommunene får en klar forpliktelse. Siden fosterforeldre ikke er «arbeidstaker» vil det beløp de får utbetalt til sparing av tjenestepensjon beskattes som vanlig lønnsinntekt. Dette må kompenseres for slik at frikjøpte fosterforeldre ikke taper på å ta på seg fosterhjemsoppdraget.
- Rettigheter som om de var arbeidstakere: Frikjøpte fosterforeldre kommer i en sårbar, rettsløs stilling med få rettigheter når de frikjøpes. Dette fordi de ikke er «arbeidstaker» men kun «frilanser». De mangler derfor rett til feriepenger, yrkesskadedekning, oppsigelsesvern, lønnsoppregulering, sykepenger fra første dag mm. Vi savner ivaretagelse av også disse sider ved et frikjøp.

Kap. 8 Fosterhjem som ettervernstiltak

- Det er positivt at departementet har fokus på fosterhjem som etterverntiltak. Det er viktig at ungdom i fosterhjem har *rett* til å fortsette å bo i fosterhjemmet som et etterverntiltak der både fosterhjem og ungdom ønsker dette. Rett til ettervern iht barnevernsloven må gis et *rettighetsbasert innhold*. På vegne av Norsk Fosterhjemsforening har Menon Economics utarbeidet en samfunnsøkonomisk analyse av ettervern. Den viser at for hver krone investert i ettervern, gir det samfunnet fem kroner tilbake. På tross av at ettervern er en lønnsom investering for unge og samfunnet for øvrig, er det store variasjoner i tilbudet unge får. Så mye som halvparten av de som har krav på ettervern, mottar det ikke. Unge mellom 18 og 25,

som har hatt tiltak hos barnevernet, må få et bedre tilbud for å mestre overgangen til voksenlivet på best mulig måte. Dette tilbudet må inkludere praktisk og økonomisk hjelp, samt emosjonell støtte.

Oslo, 31. oktober 2024

Norsk Fosterhjemsforening

Tone Granaas

Generalsekretær